

Балчик и паметта на балчишките кметове

Поводът за следващите редове е публикуваната в бр. 28 на в-к "Балчик" от 14 юни 2011 г. статия "Подготвят историята на местната власт". Тя визираща предложение, внесено в Общинския съвет за започване на проучвателска работа и впоследствие издаване на документална книга за личностите, заемали кметската длъжност в Балчишка община и ръководили съдбините на града ни в периода от Освобождението през 1878 г. до нашето съвремие. Статията съобщава също, че това е инициатива на местните общественици Донка Гроздева, Цонка Сивкова и председателя на балчишкия литературен клуб "Йордан Кръчмаров", г-н Николай Мирчев, и че за осъществяване на проучването е поискана сумата от 6 000 лв./ междувременно средствата вече са гласувани?/

Вземам отношение по темата не само като изследовател на културно - историческото наследство на родния ми град, но и като човек запознат "отвътре" (по това време служител в Общината) с началото на това родолюбиво начинание. Затова ще си позволя да припомня на балчиклии, а и на уважаемите общински съветници, че проучване на тема "Кметовете на Балчик" (1878 -2011) е заявено преди няколко години и по нея продължава да се работи. Достатъчен е и един внимателен поглед, който ще установи, че коментари и публикации по темата има не малко. Те са отразени на страниците на местния вестник и в уважавани онлайн медии, като Агенция "Фокус", "Морски вестник" и др. (виж. "Първия кмет на Балчик", в-к Балчик, бр. 28, 2010г. стр.4; www.morskivestnik.com Морски вестник от 19 юли 2010 г.)

В следващите редове, следвайки хронологията на факти-

те ще запозная читателите на вестника с идеята и стъпките, предприети за осъществяване на споменатия проект.

През септември 2006 г. в залите на Художествената галерия бе показана изложбата "Балчик и Черно море в стари карти и гравюри" посрещната с голям интерес от балчишката публика. От подбраните ценни картографски документи стана ясно какво място заема Балчик в европейската картография и архиви. И че той безспорно принадлежи към големите и стари черноморски общини. Оттам възникна идеята тази реконструкция на миналото на града да продължи. Да бъдат издирени имената и дейностите на кметовете и съветниците, и че за осъществяване на проучването е поискана сумата от 6 000 лв./ междувременно средствата вече са гласувани?/

През тези четири години и половина списъкът с имената на кметовете непрекъснато се допълваше, на основата на нови сведения. През 2009 г. в Общината беше представен проект на постоянната експозиция "Кметовете на Балчик" от 1878 до 2009. Проектът бе изготвен на основата на третия – окончателен вариант на списъка. За уточнение ще кажа, че първият списък бе внесен в Община Балчик още през 2007 г. и по него бяха получени бележки и препоръки. Вторият списък бе публикуван в медиите заедно с обещанието на настоящия кмет на Балчик г-н Николай Ангелов (виж. www.balchik.bg от март 2010 г. www.balchik.info и www.morskivestnik.com от 12 март 2010 г.) Вторични публикации се появиха и в централния и регионалния печат. По този път, начинанието придоби обществена подкрепа и се създаде необходимата информираност. Третият списък е окончателен и обхваща 41 лица, заемали длъжността кмет(председател) на Балчик от 1878 до 2011 г.

Получените данни от различни източници и с различни подходи съдържаша неизбежно и някои отклонения. За тяхното отстраняване екипът се обърна с нарочно писмо до живите наследници на балчишките кметове и самите лица, заемали тази длъжност. Наложиха се допълнителни проучвания и срещи. Получиха се интересни сведения, снимки и препоръки. Отчитайки обстоятелството, че България е член на Европейския съюз Община Балчик поиска да бъдат издирени и всички кметове на Балчик под румънска администрация в периода (1913 -1916 и 1918 – 1940 г.). През 2007 г. Община Балчик се обърна с официално писмо до кмета на гр. Констанца (Румъния) за съдействие във връзка с проучването и с цел оказване на помощ на Община Балчик за издирване на архивите на Балчик. Изпратена беше работна група от специалисти – маг. Хр. Панайотова (тогава уредник в ХГ Балчик), г-н Ал. Ламбов - публицист и г-н Атанасов – историк и преводач. Осъществени бяха контакти с ръководители на културните институти в Констанца. За резултатите от проучването е на разположение доклад (РЕГИСТРАЦИОНЕН ИНДЕКС -93 – 01 / 764 -25. 09. 2007 /КОРЕСПОНДЕНТ - ХРИСТИНА ПАНАЙОТОВА ЙОРДАНОВА) депозиран в Общината.

Към днешна дата не могат да бъдат намерени данни за някои лица – предмет на изследването. Възможно е да има сведения в румънските архиви в Букурещ, но на този етап, те не са достъпни. Екипът на проучването се ръководи от установеното правило в българските архиви, че една справка може да бъде пълна и достоверна по съдържанието само когато има безупречни базисни документи.

Навсякъде работната

група срещна разбирание и отзивчивост. Нещо повече – инициативата на Община Балчик и Международният търговски и културен център •ГЕО-ПАН• бе оценена като изпълнен дълг към ръководители, администратори, председатели и кметове на Балчик.

След съставянето на списъка на имената на кметовете (председатели на тричленни комитети) от експертите, пристъпиха към издирване на подробни биографични сведения за лицата.

Каква е равнотежната от извършената голяма събирателска работа?

Установени по документален път са 65 мандата, заемани от 41 личности. Издирени са 12 фотографии на кметове на Балчик и работата в тази насока продължава.

В резултат на извършената работа, разполагаме с достоверен и надежден материал въз основа, на който се подготвя първият вариант на цялостно проучване, наречено "КМЕТОВЕ-ТЕНА БАЛЧИК" (1878 – 2011 г.). В доклада си ръководителят на проекта заяви: "Нашето желание е изследването да бъде издадено като албум от община Балчик. Авторите на изследването са убедени, че така то ще се превърне в достоен, макар и закъснял жест на благодарност към хората, посели отговорността да ръководят съдбините на забележителната българска община и град Балчик в продължение на близо 132 години.

С тези няколко думи

отчитаме извършеното до този момент пред Общината и гражданите на Балчик, много от които ни оказаха неочаквана помощ. Изготвените справки позволиха да се издирят 12 автентични фотографии и от тях да се обработят 7 достоверни портрета на кметове. Това е добро начало за постоянна експозиция "КМЕТОВЕ-ТЕНА БАЛЧИК" (1878 – 2011 г.) каквато бе идеята още през 2007 г. Държим да отбележим и голямата помощ, която получихме от Държавна агенция "Архиви" – ТДА - Добрич и Историческия музей в Балчик в лицето на тогавашния директор г-н Д.Канавров.

Справедливо е да се спомене и приноса на г-жа Даниела Трейман, която осъществи прецизно дигиталната рестаурация на издирените изображения на кметове; на г-н Любо Желков, който възстанови документални фотографии, намиращи се във фонда на Историческия музей Балчик и неочакваната помощ, която ни оказа г-н Димитър Стоименов – главен експерт в ТДА "Архиви" – ЦДА за установяването на достоверен исторически картографски материал за общината."

Вместо заключение Изложените до тук факти по неоспорим начин осветляват темата, т.е. кога е поставено началото на проекта "Кметовете на Балчик" и кой е неговият инициатор. Не мога да отмина с мълчание и неизбежно, породилите се основателни въпроси. Защо се присвоява чужда идея и се

представя за своя? Защо се подкрепя начинание, което вече е започнато от друг екип, при това адмирирано от общинското ръководство – минало и сегашно? Защо по един толкова некоректен начин се внушава на балчишката общественост, че предложението изследване е някаква "новост"? За него дори се отпускат средства ОТНОВО, за да се започне всичко отначало, пренебрегвайки усилията, вложени от предходния изследователски екип и ограбвайки труда му?

Ще споделя (с риск на някои да прозвучи нескромно), че през последните две години и половина посветих много от времето си в упорит труд и работа в български архиви и библиотеки в изследване на чуждестранни източници, за да търся нови сведения и неизвестни факти за личностите, свързали живота си с управлението на нашия прекрасен град. Всичко това, извършено с лични средства, защото бе финансирано само част от изследването. И равнотежната е, че почти 80 % от работата е свършена. Открити са ценни сведения за кметове, чийто имена днес са забравени, но приносът им е пред очите ни. Скоро някои от тях ще бъдат публикувани.

Оставам в очакване на позитивна и адекватна реакция от балчишката общественост.

Христина Панайотова, Магистър по културно – историческо наследство

Всичко за покрива !
Фирма "Хаджиев" гр. Добрич
Извършва хидроизолация на покриви по всички технологии, ремонт на покриви, монтаж на конструкции, монтаж на улуци, водосточни тръби, монтаж на ламарина, битумни керемиди, ондолин, монтаж на гипс картон, на теракот и фаянс; довършителни работи
За всички дейности отстъпка от 10 %, с договор и гаранция
Тел: 0899 175 266
0887 716 779

